

Forfatter: Andersen, H. C.

Titel: Udrag fra Skyggebilleder

Citation: Andersen, H. C.: "Skyggebilleder af en Reise til Harzen, det sachsiske Schweitz etc. etc., i Sommeren 1831", i Andersen, H. C.: *Skyggebilleder af en Reise til Harzen, det sachsiske Schweitz etc. etc., i Sommeren 1831*, udg. af Johan de Mylius, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, i samarbejde med Nyt Dansk Litteraturselskab, 1986, s. 143. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-andersen01val-shoot-idm139649681470128/facsimile.pdf> (tilgået 04. maj 2024)

Anvendt udgave: Skyggebilleder af en Reise til Harzen, det sachsiske Schweitz etc. etc., i Sommeren 1831

kræftet som den blev af den romantiske pilgrimsfærd, overskrider ikke naturens grænser.

Den ny æstetik

Bekendelsen til det romantiske landskab og digterindvielsen ved mødet med romantikkens hovedskikkelse, Tieck, skal da ikke uden videre tages som en bekendelse til *romantikken*. Der er ganske vist tale om en markering af et romantisk valgslægtskab modsat Oehlenschlägers bekendelse til Goethe; der er tale om en opdagelse af følelsen og naturen – begge centrale i den romantiske litteratur – men derudover er der ikke meget romantik i *Skyggebilleder*, ikke romantikkens idé-kompleks i hvert fald. Andersen tilegner sig det af romantikken (her: følelsen og naturen), som forløser ham selv som digter – og det er først og fremmest det, det drejer sig om. Resten lader han ligge. Den side af romantikken, han kan bruge, fører han med op i en helt moderne, samtidig tilværelsesforståelse, og det er det, der er det spændende ved *Skyggebilleder*. Med forbindelse bagud til romantikken tager H.C. Andersen her hul på en kunst og en tænkemåde, der først i det følgende tiår kommer rigtigt til udfoldelse i dansk litteratur.

Man ser det allerede af den brug, Andersen gør af ordet romantisk. Der er ikke knyttet nogen ideologi eller kunstfilosofi til det, ordet bruges udelukkende om den *effekt*, et givet sceneri har på tilskueren. Hvor romantikken var en anelse om naturens skjulte ånd, en indføling i landskabets hemmelige, med jeg'et beslægtede liv, er opmærksomheden her rettet mod følelserne selv, mod de scenerier og lysvirkninger, der sætter iagttageren i en bestemt stemning. Det er en andengenerations romantik, der dyrker omverdenens illuderende fremtræden.

Det er en ny æstetik, der forkynder sig her i Andersens *Skyggebilleder*, en æstetik, der dyrker det maleriske. I sin tid er denne rejsebog den første af sin slags, den første og mest fuldtonebende bekendelse til malerkunsten som digtningens inspirationskilde. På sin Tysklandsrejse opdager H.C. Andersen en ny natur, javel, men han opdager den gennem malerkunsten, han har lært sig at se som en maler.